

NUDLERNE

Kære læser!

Forestil dig en tuet græsmark med hjulspor i alle retninger. Tænk dig så tuerne som vældige puder af nåleskov med hjulsporene som frugtbare dalstrøg. Så frugtbare ja, at hvis man kunne tappe øl af stokroser, ville man finde stokroser overalt. Men da det ikke er muligt syd for Donau, dyrker man i stedet humle, vin, og kro. Alt gror godt her, og skulle noget gå til spilde, er det sikkert bare vand.

Men i januar måned kan man selvsagt ikke dyrke andet end isblomster. Og det var netop bidende januar-koldt, da jeg skulle gense min hjemegn. Kusken gik ved siden af hestene, for bedre at holde varmen. Han syntes mere optaget af denne beskæftigelse, end af at nå Krumbach inden aften.

På den blå horisont bag os, havde man anbragt domkirken i Ulm med dens enorme tårn. Den nægtede at blive mindre. Alt har en ende, påstås det. Men da vi langt om længe skrumpede gennem Krumbachs nordre port, følte jeg, at jeg var en undtagelse.

Bag kirken lå det kære gamle hotel. Og vi var sikkert kørt gennem svingdørene og ind i vestibulen, hvis ikke en stor sort landauer havde forhindret os deri. Jeg betragtede vantro det store opløb af borgere, som forsøgte at kravle ind i den. Eller ville de blot have et glimt af dens indhold? Fra vognens indre strømmede en blanding af italiensk og tysk. Jeg kom tids nok til at se en herre i sort fløj, og med hår nok til to frisører, skyde ud fra vognen. Med hagen forrest, banede han en farbar vej for sin mere omfangsrige, pelsklædte frue. Fra hendes ører dinglede to armstore ringe, og hvis hun havde haft tre, ville næsen have været stor nok.

Herrerne blottede nu deres hoveder, og trådte et skridt tilbage. I kølvandet sås nu en langagtig genstand. To hotelkarle bar den med afmålte skridt, som næppe kunne begrundes i det glatte føre. Hvad glør De på, mine damer og herrer? råbte maestroen med håret. Har De aldrig hørt om et stumklaver? - Nej, Deres Nåde, det har vi aldrig hørt! sagde portieren, og bukkede så dybt, at man ikke kunne se hans ansigt. Det føles også noget afsjælet, kondolerede hotelkarlen med bedemandslæspen.

En tysk by uden øl, er en by uden glæde. Og en by uden glæde, er en by uden musik. Derfor har hver by sit orkester. Og skulle det utrolige ske, at du finder en by uden orkester, så har du for længst passeret grænsen. Men efter gammel tradition skal et orkester jo dirigeres. Akademisk Teaterorkester i Krumbach havde også sin dirigent. Og nu kommer vi til det. Manden med håret. Den berømte Arturo Tortellini! Han havde, ligesom Hannibal, krydset Alperne. Men mens Hannibal lod Rom ligge, indtog Tortellini Krumbach.

Som enhver italiener vil vide, betyder tortellino egentlig: en lille makaronipose med kød i. Hvorefter de gode krumbachborgere ikke undså sig for, at kalde det agtværdige orkestrets medlemmer for: nudlerne. En betegnelse, som disse gjorde deres bedste for at leve op til.

Vel ankommet til byen håbede jeg, at det ville blive mig forundt, at opleve Beethovens dejlige symfoni nummer 6 - Pastorale. Den skulle nemlig møde sit publikum samme aften i teatersalen. Men ak, alt var udsolgt! Klatre eller snyde mig ind, kunne eller turde jeg ikke.

I min yderste syvende nød fik jeg så den ret påtrængende ide, at opsøge en af mine gamle skolekammerater. Jeg vidste, at han var koncertmester i omtalte orkester. Hans navn rimede på: Oberfreifahrt, men vi kaldte ham altid for Männchen, fordi han var lille og rund. At han siden skulle blive både doktor og koncertmester, anede vi naturligvis intet om. Altså kaldte vi ham Männchen. Hvad jeg blev kaldt? Det kommer ikke sagen ved.

Jeg blev lukket ind af to fnisende småpiger. Männchens kone Irma fik dem hurtigt gennet væk, og deponeret mig i dagligstuens dybeste lænestol. Hun så kærligt på mig, mens hun tørrede hænderne i forklædet: Ak dog, det vil glæde Männchen! De spiser vel med? Hvor kan De rejse i sådan en kulde? Ja, det vil sandelig glæde Männchen! Hun overhørte mine svage protester, og vendte tilbage til gryderne.

Snart dukkede Männchen imidlertid op, og trykkede mine hænder så inderligt, at han nær havde tabt brillerne. Da jeg frimodigt havde løftet sløret for mine længsels mål, udbrød han, med kinder der blussede af gensynsglæde: Ak ja, hvor ville det have glædet Beethoven!

Irma laver fortrinlig mad, men den bedste forret er musik, påstod værten, og tvang mig hen til klaveret. Jeg nåede ikke at advare mig selv, før vi befandt os to sider inde i Schuberts: "Trois Marches Militaires" for 4 hænder. Det lykkedes mig dog undervejs, at bringe Schubert så meget i strid med sine egne noder, at selv Männchen måtte kunne indse, at enhver forret må indrette sig efter gæsterne, og ikke omvendt.

Men snart sad vi alle trygt og sikkert ved middagsbordet. Alle, vil her sige hr. og fru Männchen medregnet deres to fnisende døtre, samt naturligvis fortælleren, dog kun med to hænder.

Nu ville jeg gerne have delagtiggjort læseren i menuens detaljer. Have fortalt om farseret kalkun med trøfler og snittede sydfrugter, diskret ledsaget af mousserende årgangsvin. Lad mig i stedet indskrænke mig til en kommentar af den tomatsuppe som var middagens bærende kraft, akkompagneret af grovbrød og bayersk øl.

Men nu skal det siges til læserens beroligelse, at fru Irma's tomatsuppe var for durkdreven til simpel given sig hen i tomat. Jeg kunne med min ske, udover de ordinære fiske- og farsboller plus småpølser, opregne de første 5 svampearter, foruden rodfrugter, diverse havdyr, samt kanel og rosmarin. Men sidst, og ikke mindst, en mangfoldighed af alskens nudler.

Jeg kunne ikke undgå at bemærke, at værtens tallerken var noget større end de øvrige. Dette opvejedes dog til al overflod, af den sympati han fattede for opgaven. Og skønt hans ølkrus ikke udmærkede sig på samme måde, fandt han også råd for det. Ak Männchen dog! hviskede Irma. Du skal jo tilmed klædes om!

Männchen var på ingen måde hæmningsløs. Men enhver ægte musiker kender til beruselse. Snart var Männchen med liv og sjæl beruset, af tanken om aftenens opførelse. "Du kender da Tortellini? Bare vent, du har noget at glæde dig til", sagde han, idet han tørrede lidt tomatsuppe af sine briller med dugen, suffleret af den obligate fnisen fra den fjerneste bordkant.

"Allegro ma non troppo - helt vidunderlige ma non troppo! Tortellini skyder enhver, som ikke holder fermaten i 4. takt", kom det begejstret fra værten, mens han sigtede upræcist på mig med en brillestang. Min tallerken havde i mellemtiden fyldt sig selv. "Glade stemninger vågner ved ankomst på landet, skriver Beethoven over første sats. Og åh, hvor har han ret!" forkynder en tilbagelænet Männchen, mens han, med lukkede øjne og opspilede næsebor, indånder den uforfalskede landluft fra suppegryden.

Men De skulle ikke rejse på denne årstid, er vejene ikke skrækkelige? siger Irma, og ser medfølelse på mig. Du har da spillet violin - ikke sandt? lyder det samtidigt i mit andet øre. Jo tak, jeg har prøvet det før, siger jeg med skeen i munden, og håber at det er svar på begge spørgsmål.

Brillerne er igen til gennemsyn på næsen, men deres ejer er allerede langt inde i første sats. Han befinder sig i et land, hvortil kun G-nøglen giver adgang. Han er ikke længere en sølle Männchen, der jo tilmed skal klædes om. Han er Arturo Tortellini, il Maestro, som øser glade stemninger ud over teatersalen med den store suppeske. Ma non troppo, sukker han, og: "Det er muligt, at de holder oboen rigtigt, hr. Pampusch, men De har næppe nogen sinde været på landet!" kommer det på syngende italiensk fra dirigentens mund, inden denne lukker sig om en bid grovbrød.

De skal ikke sove på det gamle hotel, siger Irma. Hvorfor overnatter De ikke hos os, efter koncerten? Jeg er taget på fersk gerning med munden fuld af nudler, og kan kun nikke smilende til værtinden. Bravissimo! råber Tortellini, idet han afslutter første sats med en elegant, men ikke videre gennemtænkt bevægelse med ølkruset. Publikum

fniser begejstret. Mesteren snurrer rundt, og kvitterer med et dybt buk, som på ny gør brillerne utrygge. Ak Männchen dog, udbryder Irma, mens hun med scenisk overblik fylder mit krus. Og nu lyder det igen, endnu mere indtrængende: Du skal jo tilmed klædes om!

Men Beethoven skal ikke klædes om. Han er søgt ned til bækken i 2. sats, for at vaske de sidste spor af tomat suppe bort fra sine svedige kinder. Her nede, i scenen ved bækken, er man omgivet af fredskov og fuglesang. Her finder man den ro, som Gud giver den, der vil tage imod den. "2. sats, jeg elsker dig! Jeg er din, og du er min! Min alene, til evig tid - ". Og nu springer violinen op i hans favn. Kind mod kind danser de gennem 2. sats og tilstødende gemakker. "- til evig tid," synger nattergal, vagtel, og gøg ude fra køkkenet.

Det er tydeligt, at værtinden modstræbende lader sig rive med. Med et velbekomme alle, Vender hun sig, for at hente Männchens stramtsiddende gallækvipering. Eller er det for, at tørre en lille tåre bort? Samtidig byder småpigerne mig op til dans i 3. sats. Bønderne morer sig i værtshuset "De Tre Ravne". Men mest morer Beethoven sig, over de fordrukne musikanters klamren sig til deres instrumenter. Männchen ler, så han må klamre sig til sin serviet.

Men nu er klokken mange. Männchen skal som nævnt klædes om. Ved en knibtangsmanøvre får Irma og jeg indfanget den leende komponist, og bugseret ham i retning af de ventende ærmegab.

Det er i sidste øjeblik! De sorte tordenskyer fra 4. sats viser sig allerede på værtindens pande. Ofret ænses ikke faren. Nu ryger brillerne for alvor, og Beethovens pen knækker under nervepresset. Pauker og trompeter er over os, og snart fyger det med ufredsord: "Nu må De give mig, hr. Kleinstbetrag! De skal ikke røre i gryden, De skal fyre artilleriet af!" og: "Luften skal ind i hornet! De kan lade vandet bagefter, hr. Klatschenass," buldrer det med lægelig autoritet. Maestroens strittende løvemanke suger de elektriske ladninger til sig. Øjne og taktstok skyder lyn. "Mine herrer kontrabasser, når jeg giver Dem to F-er, tager fanden det ene, det andet sidder De på!"

Men så er orkestret også på kogepunktet. Høje flammer slår op og fortærer Beethovens skæbneangst. Komponistens snigende døvhed bortjages med orkanstyrke. 30 gange løfter han hænderne mod himlen, og anråber om et sforzando. Og lige så mange gange flyttes teatret et par centimeter.

Ak, en centimeter mere! stønner fru Männchen. Hun bakser diskret med den sidste bukseknep. Men nu er toneregningen også stilnet af, og luften er rensset. På husfaderens gemytlige ansigt spores de første tegn på glade og taknemmelige følelser efter uvejret. Selv de hvinende småpiger, kommer lidt efter lidt til sig selv under hr. og fru Männchens kærlige håndspålæggelser. Pludselig lyder de første fjerne hornsignaler fra

udkanten af 5. sats. Det giver et sæt i Männchen: Jeg må afsted nu. Mange er kaldte, men kun få er udvalgte, siger han, idet han understreger sine ord med violinen som hyrdestav.

Efter en velsignet afsked med den gæstfri fru Männchen og de to par fletninger, drog vi afsted med taknemmelige hyrdesange på læben. Skønt vi hastede afsted til teatret, kunne det ikke undgå min opmærksomhed, hvilken forandring der gradvis indtrådte med min ven. Jo nærmere vi kom teatret, des mere syntes han besjælet af en ophøjet ærefrygt for det hverv der ventede ham. Og da jeg omsider havde indtaget min plads, som blind passager på en tønde under rampen, forekom det mig ufatteligt, at den amourøse koncertmester, der elegant ledede orkestrets stemning, var identisk med den bordfrugtliggende tøffelheld, som jovialt havde antastet fru Irma's husorden.

Det hænder nu og da, at min ske forvilder sig ned i tomatsuppe. Og Beethovens 6. symfoni, den står lyslevende for mig. Men Arturo Tortellini's mesterlige fortolkning hin mindeværdige aften i Krumbach teatersal, hans sagnomspundne direktionsteknik, hans læggen øret til komponistens blottede bryst, samt hans troldomsagtige greb om orkestret? Jeg husker mærkeligt nok intet deraf!

En ting glemmer jeg dog aldrig: da de panikagtige begejstringsscener efter koncerten nogenlunde havde lagt sig, og sluseportene åbnedes, hørte jeg i forbifarten selveste il Maestro Tortellini sige til sin kone: "Ich bin ganz genudelt!"

IVAR
1985

All rights 1985 "IVAR, ipi 238178648", "ivarcomposer.com"